

[Etusivu](#) > ... > [Hae Oikeusalan Ammattilaisia](#) > [Asiantuntijahaku](#) > [Czechia](#)

Asiantuntijahaku

Sisällön tuottaja:

Tšekki

Tšekki

I. Asiantuntijaluettelot ja -rekisterit

Tšekissä käytetään virallista asiantuntijarekisteriä.

Asiantuntijoista ja asiantuntijaelimistä annetun lain 254/2019, jäljempänä 'asiantuntijoista annettu laki', joka on pantu täytäntöön 26. marraskuuta 2020 annetulla oikeusministeriön asetuksella 503/2020, 15 §:n mukaan asiantuntijarekisteri on saatavilla julkisesti.

Luettelo asiantuntijoista on saatavilla [täältä](#). Rekisterissä ovat myös asiantuntijaelimet, joilla on asiantuntijatehtäviin tarvittava pätevyys.

Asiantuntijarekisterin ylläpitämisestä vastaa oikeusministeriö.

Asiantuntijoista annetun lain 254/1967 5 §:n 1 momentin (pantu täytäntöön asetuksella nro 503/2020) mukaan asiantuntijan on täytettävä seuraaviin liittyvät vaatimukset, jotta hänet voidaan merkitä rekisteriin:

- kotipaikka, vakinainen asuinpaikka, osoite tai ulkomaalaisen tapauksessa asuinpaikka Tšekissä;
- tarvittava koulutus (mahdollisuuksien mukaan korkea-asteen koulutus, muussa tapauksessa korkein mahdollinen koulutustaso)
- vähintään viiden vuoden työkokemus kyseessä olevalta alalta ja erityisalalta
- erikoistumiskoulutus tai kelpoisuustodistus (täytäntöönpanoasetuksen 505/2020 liitteessä 2 lueteltujen alojen ja erityisalojen osalta)
- oikeustoimikelpoisuus (toimintakelpoisuus)
- hyvämaineisuus (ei lainvoimaista tuomiota tahallista tai tuottamuksellista asiantuntija- tai yritystoiminnan yhteydessä tehdystä rikoksesta, paitsi jos tuomiosta ei ole merkintää rikosrekisterissä ja henkilöä ei siksi katsota tuomituksi)
- tarvittava materiaali ja tekniset välineet
- läpäisty oikeusministeriön järjestämä pääsykoe
- ei konkurssissa
- lupaa harjoittaa asiantuntijatoimintaa ei ole peruutettu velvoitteiden vakavan tai toistuvan laiminlyönnin vuoksi viiden viime vuoden aikana
- kolmen viime vuoden aikana ei ole määrätty vähintään 100 000 Tšekin korunan sakkoa mistään rikkomuksista, jotka luetellaan asiantuntijoista annetussa laissa.

Asiantuntijaelimen toiminnan harjoittaminen edellyttää asiantuntijoista annetun lain 6 ja 7 §:ssä säädettyjen erityisedellytysten täyttymistä.

Asiantuntijoiden on vannottava vala, jotta heidät voidaan merkitä rekisteriin. Vala kuuluu seuraavasti: "Lupaan noudattaa asiantuntijana toimiessani lakia, harjoittaa asiantuntijatoimintaa parhaan tietämykseni ja ymmärrykseni mukaan riippumattomasti ja puolueettomasti, käyttää koko osaamistani täysimääräisesti ja huolehtia sen kehittämisestä sekä pitää salassa seikat, jotka olen saanut tietooni asiantuntijana toimiessani."

Tullakseen merkityksi rekisteriin asiantuntijoiden on jätettävä hakemus oikeusministeriöön.

Asiantuntijan ei tarvitse allekirjoittaa käytännesääntöjä tai eettisiä sääntöjä, jotta hänet voidaan merkitä

rekisteriin.

Asiantuntijat voidaan poistaa rekisteristä seuraavista syistä:

- kuolema tai asiantuntijaelimen sulkeminen,
- ilmoitus asiantuntijatoiminnan lopettamisesta ja
- asiantuntijatoiminnan harjoittamista koskevan luvan peruuttamispäätöksen tuleminen lainvoimaiseksi.

Asiantuntijatoiminnan harjoittamisoikeuden lakkaamisesta sen jälkeen, kun ministeriö on peruuttanut luvan, säädetään asiantuntijoista annetun lain 14 §:n 1 momentissa. Tätä säännöstä sovelletaan tapauksissa, joissa asiantuntija ei enää täytä nimittämisen edellytyksiä, ei ole esittänyt todisteita pakollisesta vastuuvakuutuksesta, ei ole pitkään voinut harjoittaa toimintaansa lääketieteellisistä, ammatillisista tai muista vakavista syistä, ei ole muusta syystä toiminut tehtävässään (asiantuntijalausuntojen määrä viiden viime vuoden ajalta ei ylitä kolmea) tai on rikkonut vakavasti tai toistuvasti asiantuntijoista annetussa laissa säädettyjä velvoitteita.

Oikeusministeriö päivittää säännöllisesti asiantuntijaluetteloa.

Asiantuntijoita voi hakea [hakutyökalulla](#). Sen kautta löytyvät kaikki asiantuntijat ja asiantuntijaelimet.

Asiantuntijat on merkitty rekisteriin alan, erityisalan ja mahdollisen erikoistumisalan mukaan. Asiantuntijalaissa mainitaan tällä hetkellä 52 pääasiallista alaa. Luettelo yksittäisten asiantuntemusalojen erityisaloista on täytäntöönpanoasetuksen 505/2020 liitteessä 1.

Asiantuntijan on tallennettava tiedot asiantuntijatoiminnastaan sähköisesti oikeusministeriön ylläpitämään lausuntorekisteriin, johon on etäpääsy.

II. Asiantuntijoiden pätevyys

Asiantuntijoiksi voidaan nimetä ainoastaan henkilöitä, jotka ovat omalta alaltaan ja erityisalaltaan hankkineet vaaditun koulutustason ja vähimmäiskestoisen työkokemuksen. Asiantuntijoiden ei välttämättä tarvitse olla asiantuntijajärjestön jäseniä toimiakseen asiantuntijana.

Tietyt asiantuntemukset alat ja erityisalat edellyttävät kuitenkin asiantuntijatehtävien harjoittamista varten todistusta ammatillisesta pätevydestä, jonka on antanut lakisääteisesti perustettu ammattialajärjestö, jonka jäsenyys on pakollista, kuten muun muassa rakennusalalla (täytäntöönpanoasetuksen nro 505/2020 liitteen 2 mukaisesti).

Asiantuntijoiden on päivitettävä tai kehitettävä tietämystään. Asiantuntijoiden koulutukseen ja ammatilliseen tukeen osallistuu oikeusministeriö.

III. Asiantuntijoiden palkkiot

Asiantuntijoiden palkkioista määrätään joko asiantuntijalausunnon pyytäneen osapuolen kanssa tehdyssä sopimuksessa tai asiantuntijoista annetussa laissa ja asiantuntijapalkkioista annetussa asetuksessa 504/2020.

Asiantuntijoiden palkkioiden maksamistapoja on rajoitettu. Jos lausunnon tilaaja on viranomainen (tuomioistuim, hallintoviranomainen jne.), sopimukseen perustuva palkkio ei tule kysymykseen.

Palkkion lisäksi asiantuntijalla on oikeus kulukorvauksiin ja korvaukseen käytetystä ajasta, mukaan lukien muualle kuin asiantuntijan toimipaikkaan matkustamiseen käytetty aika.

Tuomioistuimen nimeämät asiantuntijat voivat saada ennakkomaksua palkkiosta.

Asiantuntijapalkkioita koskeva maksuvelvollisuus on säännelty seuraavasti:

Siviilioikeudellinen menettely

Asiantuntijapalkkio sisältyy menettelyn kustannuksiin. Kukin osapuoli vastaa sille aiheutuneista ja edustajansa kustannuksista. Tuomioistuim myöntää asian kokonaan voittaneelle osapuolelle korvauksen kustannuksista, jotka

ovat aiheutuneet tämän osapuolen käyttäessä tai puolustaessa tehokkaasti oikeuksiaan asian hävinnyttä osapuolta vastaan. Jos osapuoli on voittanut asian vain osittain, tuomioistuimien jakaa kustannusten korvaamisen oikeudenmukaisesti tai päättää, että millään osapuolista ei ole oikeutta korvaukseen. Menettelyn tulosten perusteella valtiolla on oikeus saada osapuolilta korvaus valtiolle aiheutuneista menettelykustannuksista, jos tällaisiin kustannuksiin ei odoteta sovellettavan vapautusta oikeudenkäyntimaksuista.

Rikosoikeudenkäynnit

Rikosoikeudellisten menettelyjen, myös täytäntöönpanomenettelyjen, toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset maksaa valtio. Lainvoimaisesti syylliseksi todettujen vastaajien on maksettava valtiolle kiinteämääräinen korvaus näistä kustannuksista, mukaan lukien tapaukset, joissa menettelyssä pyydettiin asiantuntijan lausuntoa. Tämän kiinteän summan ylittävät kustannukset maksaa kokonaan valtio. Poikkeustapauksia lukuun ottamatta valtio ei vastaa asiantuntijalausunnosta aiheutuvista kuluista, jos se ei ole pyytänyt lausuntoa itse.

IV. Asiantuntijoiden vastuu

Asiantuntija on asiantuntijoista annetun lain mukaan vastuussa tekemistään rikkomuksista (39 §) tai mahdollisesta rikoksesta, jos hän antaa väärän valan tai väärän asiantuntijalausunnan lausunnon ollessa virheellinen, selvästi vääristelty tai puutteellinen (rikoslain 40/2009 346 §).

Asiantuntijoista annetussa laissa säädetään myös asiantuntijan erityisestä yksityisoikeudellisesta vastuusta. Asiantuntijan on korvattava vahinko, jonka hän on aiheuttanut asiantuntijatoiminnan harjoittamisen yhteydessä. Asiantuntija kuitenkin vapautuu vastuustaan, jos hän osoittaa, ettei vahinkoa olisi voitu välttää, vaikka hän olisi tehnyt kaikkensa estääkseen sen.

Asiantuntijan vastuuseen ei sovelleta laissa säädettyä ylärajaa.

Asiantuntijan pakollinen vakuutus auttaa kattamaan asiantuntijoiden vastuun asiantuntijatoiminnan yhteydessä aiheutuneesta vahingoista.

V. Lisätietoja asiantuntijamenettelyistä

Tšekissä asiantuntijoiden toimintaa koskevat keskeiset säännökset sisältyvät asiantuntijoista ja asiantuntijaelimistä annettuun lakiin 254/2019, siviiliprosessilakiin 99/1963, rikosprosessilakiin 141/1961 ja hallintomenettelylakiin 500/2004.

Yleiset säännöt viranomaisten asiantuntijoiden nimeämisestä siviili-, rikos- tai hallintotuomioistuinten menettelyjä varten ovat samankaltaiset.

Asiantuntijan tai asiantuntijaelimen nimikettä voivat käyttää vain tähän valtuutetut.

Tšekin oikeusjärjestelmässä ei eroteta toisistaan tuomioistuimen nimeämiä asiantuntijoita, teknisiä asiantuntijoita, oikeusalan asiantuntijoita tai muita asiantuntijoita.

Rekisteröityjä asiantuntijoita on kaikkiaan noin 6 000.

1. Asiantuntijoiden nimeäminen

Asiantuntijan voivat nimetä tuomioistuimien, muu viranomaisen tai menettelyn osapuolet.

Siviili- ja hallinto-oikeudellisissa menettelyissä asiantuntijaa ei ole mahdollista nimetä ennen menettelyn aloittamista.

Rikosoikeudellisissa menettelyissä sovelletaan rikosprosessilain 105 §:n 1 momenttia: jos rikosoikeudelliseen menettelyyn liittyvien tosiseikkojen selvittäminen edellyttää asiantuntijaa, rikosoikeudelliseen menettelyyn osallistuva viranomaisen pyytää kyseisen alan ammattilaisen lausunnon. Jos tämä ei riitä arvioitavan asian monimutkaisuuden vuoksi, rikosoikeudelliseen menettelyyn osallistuvan viranomaisen on nimettävä asiantuntija. Oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa asiantuntijan nimeää rikosoikeudelliseen menettelyyn osallistuva

viranomainen (kuten poliisiviranomainen tai syyttäjä), joka katsoo asiantuntijalausunnon olevan tarpeen päätöksen tekemiseksi. Tämä viranomainen on yleinen syyttäjä, jos asia on palautettu tutkittavaksi, oikeudenkäynnissä taas oikeuden puheenjohtaja. Asiantuntijan nimeämisestä ilmoitetaan syyttelylle ja oikeudenkäynnissä myös yleiselle syyttäjälle. Nimeämisestä ilmoitetaan myös muille henkilöille, jos katsotaan, että näiden on tarpeen mahdollistaa asiantuntijalle pääsy tiettyyn paikkaan tai toteuttaa muita toimia, jotka ovat tarpeen asiantuntijamenettelyn toteuttamiseksi.

1.a Tuomioistuimen suorittama nimeäminen

Tuomioistuin voi nimetä asiantuntijan erityisten tosiseikkojen selvittämiseksi, jos tämä on tarpeen yksittäisessä tapauksessa. Siviili- ja rikosoikeudessa on myös tapauksia, joissa asiantuntijan nimeäminen on pakollista (eräät tapauksista johtuvat myös oikeuskäytännöstä). Asiantuntijoita voidaan nimetä myös oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa.

Rikosprosessilain 141/1961 105 §:n 1 momentissa säädetään, että jos rikosoikeudelliseen menettelyyn liittyvien tosiseikkojen selvittäminen edellyttää asiantuntijatietoa, rikosoikeudelliseen menettelyyn osallistuva viranomainen pyytää kyseisen alan ammattilaisen lausunnon. Jos tämä ei riitä arvioitavan asian monimutkaisuuden vuoksi, rikosoikeudelliseen menettelyyn osallistuvan viranomaisen on nimettävä asiantuntija.

Asiantuntijoiden nimeäminen siviili-, rikos- tai hallintotuomioistuinten menettelyjä varten tapahtuu olennaisesti samalla tavoin.

Tuomioistuimen nimeämällä asiantuntijoilla on oikeudellinen velvollisuus ilmoittaa mahdollisista eturistiriidoista.

Asioissa, joissa asiantuntijat nimeää tuomioistuin, tuomioistuimen on valittava asiantuntijat asiantuntijarekisteristä. Olosuhteiden niin salliessa nimetään asiantuntija, jonka kotipaikka tai osoite sijaitsee siinä alueoikeuden tuomiopiirissä, jossa tuomioistuimella on kotipaikka tai toimipaikka. Jos luettelossa ei ole tällaista asiantuntijaa tai jos luetteloon rekisteröity asiantuntija ei pysty antamaan lausuntoa, tuomioistuin voi poikkeuksellisesti nimetä asiantuntijaluetteloon kuulumattoman toisen henkilön eli tuomioistuimen nimeämän nk. tilapäisen asiantuntijan (*soudní znalec ad hoc*) - antamaan asiantuntijalausunnon (ks. asiantuntijoista annetun lain 26 §).

1.b Osapuolten suorittama nimeäminen

Osapuolet voivat milloin tahansa halutessaan nimetä asiantuntijan. Osapuolen nimeämien (kansalliseen julkiseen rekisteriin merkittyjen) asiantuntijoiden laatimat asiantuntijalausunnot ovat yhtä todistusvoimaisia kuin tuomioistuimen nimeämän asiantuntijan lausunto. Tällaisessa lausunnossa on kuitenkin oltava lauseke, jossa asiantuntija ilmoittaa olevansa tietoinen tarkoituksellisesti väärän asiantuntijalausunnon seurauksista (siviiliprosessilain 127 a § ja rikosprosessilain 110 a §)

Osapuolten ei tarvitse noudattaa tiettyä prosessia asiantuntijan nimeämisessä. Asiantuntijalausunnossa on kuitenkin oltava tieto siitä, maksetaanko asiantuntijalle sopimusperusteinen korvaus, eikä palkkio saa riippua asiantuntijan työn tuloksesta.

Oikeudenkäynnin molemmat osapuolet eivät voi nimetä samaa asiantuntijaa.

Tuomioistuin ei voi määrätä molempia osapuolia nimeämään samaa asiantuntijaa (esimerkiksi arvoltaan vähäisissä tai nopeutetussa menettelyssä käsiteltävissä asioissa), vaan kummallakin osapuolella on oltava oma asiantuntijansa.

Osapuolten on annettava asiantuntijalle yksityiskohtaiset ohjeet ja esitettävä kysymykset, joihin asiantuntijan on vastattava.

2. Menettely

2.a Siviilioikeudellinen menettely

Jos tuomioistuimella on epäilyksiä lausunnon oikeellisuudesta tai jos lausunto on epäselvä tai puutteellinen, asiantuntijalta pyydetään selvennystä tai täydennystä. Jos tämä ei johda tulokseen, tuomioistuin tarkistuttaa

asiantuntijan lausunnon toisella asiantuntijalla. Asiantuntijoita yleensä vastakuulustellaan oikeudenkäynnin aikana.

Asiantuntijan mielipide ei sido tuomioistuinta. Asiantuntijalausunto on yhtä tärkeä kuin mikä tahansa muu näyttö, ja tuomari on velvollinen arvioimaan sitä objektiivisesti ja muun näytön yhteydessä. Tuomioistuimen nimeämän asiantuntijan antamaa asiantuntijalausuntoa ei pidetä lähtökohtaisesti oikeellisenä. Osapuolen nimeämien asiantuntijoiden laatimat asiantuntijalausunnot ovat yhtä todistusvoimaisia kuin tuomioistuimen nimeämän asiantuntijan lausunto.

Osapuolet voivat riitauttaa asiantuntijan lausunnon vastalauseilla.

Ei ole olemassa menettelyä, jossa asiantuntijat kokoontuisivat ennen oikeudenkäyntiä tai heitä vastakuulusteltaisiin ennen oikeudenkäyntiä, jotta kysymyksiä voitaisiin tarkentaa ja jotta tuomioistuin ymmärtäisi mielipide-erot. Asiantuntijat saavat olla menettelyn aikana yhteydessä osapuoliin, mutta asiantuntija ei saa antaa lausuntoa, jos voi syntyä epäilyksiä hänen puolueettomuudestaan.

Kun asiantuntijan tietoon tulee seikkoja, joiden osalta hänellä on eturistiriita, hänen on ilmoitettava siitä viipymättä lausunnon pyytäneelle osapuolelle; sama velvollisuus koskee menettelyn osapuolia. Siitä, saako asiantuntija antaa asiantuntijalausunnon, päättää se elin, joka on nimennyt hänet asiantuntijalausunnon antamista varten.

Osapuolet ovat velvollisia tekemään yhteistyötä asiantuntijoiden kanssa. Joskus asiantuntija kutsuu osapuolet kuulusteltaviksi tai vastaamaan kysymyksiin.

Asiantuntijan ei tarvitse järjestää kokouksia osapuolten kanssa näiden huomautusten hankkimiseksi.

1. Asiantuntijalausunto

Asiantuntijalausuntojen on oltava täydellisiä, totuudenmukaisia ja tarkistettavissa. Muodollisista vaatimuksista, jotka asiantuntijalausunnon on täytettävä, säädetään asiantuntijoista annetun lain 254/2019 27 ja 28 §:ssä ja täytäntöönpanoasetuksessa 503/2020.

Asiantuntijalausunnossa on:

- Kansilehti
- Tehtävänmäärittäminen
- Lähdeluettelo
- Havainnot
- Lausunto
- Riittävän yksityiskohtaiset perustelut uudelleentarkastelun mahdollistamiseksi
- Johtopäätös
- Liitteet
- Asiantuntijan lauseke
- Asiantuntijan leima
- Allekirjoitus (hyväksytty sähköinen allekirjoitus, jos asiantuntijalausunto annetaan sähköisessä muodossa)

Asiantuntijoiden ei tarvitse toimittaa alustavaa lausuntoa.

Asiantuntijoilla ei ole velvollisuutta käsitellä asianosaisten väitteitä lausunnon muuten kuin tuomioistuimen tehtävänmäärittämyksen puitteissa.

Asiantuntijat ovat velvollisia suorittamaan asiantuntijatyönsä henkilökohtaisesti ja vain sillä alalla, erityisalalla ja mahdollisesti erikoistumisalalla, jonka osalta he ovat valtuutettuja, huolellisesti, itsenäisesti, puolueettomasti ja sovitus- tai asetetussa määräajassa. Asiantuntijat voivat lausunnon pyytäjän suostumuksella nimittää konsultin tutkimaan osakysymyksiä.

Asiantuntijoiden on säilytettävä luottamuksellisuus työnsä suorittamisen yhteydessä.

Asiantuntija voi kieltäytyä antamasta asiantuntijalausuntoa ainoastaan laissa säädetyin perustein (asiantuntijoista annetun lain 19 §).

Asiantuntijat antavat lausuntonsa pääsääntöisesti kirjallisesti. Laissa sallitaan asiantuntijalausunnon antaminen sähköisesti tai suullisesti, jos lausunnon pyytänyt osapuoli antaa siihen suostumuksensa.

Asiantuntijaa voidaan pyytää vahvistamaan, täydentämään tai selittämään lausuntoaan tuomioistuimessa.

2. Tuomioistuinkäsittely

Asiantuntijan on osallistuttava alustavaan käsittelyyn, jos tuomioistuin sitä pyytää.

Asiantuntijan on myös osallistuttava suulliseen käsittelyyn vastatakseen tuomioistuimen ja osapuolten kysymyksiin, jos tätä pyydetään häneltä.

Asiantuntijoita yleensä vastakuulustellaan oikeudenkäynnin aikana.

Tässä esitetyt tiedot on kerätty maakohtaisilta yhteyshenkilöiltä, jotka European Expertise & Experts Institute EEEI oli valinnut asiantuntijahakuja käsittelevän hankkeen aikana.

■ Päivitetty viimeksi: 08/09/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.